

T.C.
ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.13.SGB.0.11.00.00-610 -541
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-6597)

06 Mart 2009

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 12/02/2009 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-11154 sayılı yazımız.

Denizli Milletvekili Ali Rıza ERTEMÜR'e ait 7/6597 Esas No'lu yazılı soru önergesi Bakanlığımız ilgili birimlerince incelenmiş olup, konuya ilişkin cevabi bilgi ve değerlendirmeler ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Faruk ÇELİK
Bakan

EK : 1 yazı

**DENİZLİ MİLLETVEKİLİ ALİ RIZA ERTEMÜR'ÜN 7/6597 ESAS NO'LU YAZILI
SORU ÖNERGESİNE İLİŞKİN CEVAP**

İşsizlik Sigortası Fonu'nun giderleri, 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu'nun 53 üncü maddesi, Ek-1 inci maddesi, Ek-2 nci maddesi, Geçici 6 ncı maddesi ve Geçici 7 nci maddesine göre aşağıdaki gider kalemlerinden oluşmaktadır. Bunlar;

- a) İşsizlik ödeneği ödemeleri,
- b) Sağlık Primlerinin ödenmesi,
- c) İş bulma, danışmanlık hizmetleri, mesleki eğitim, işgücü uyum ve toplum yararına çalışma hizmetleri ile işgücü piyasası araştırma ve planlama çalışmalarına ait giderler,
- d) İşsizlik sigortası hizmetlerinin yerine getirilebilmesi için yapılan giderler,
- e) Kısa Çalışma Ödeneği Giderleri ve Ücret Garanti Fonuna ayrılan pay ile Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamındaki yatırımlara aktarılan miktar,
- f) 18 yaşından büyük ve 29 yaşından küçük olanlar ile yaş şartı aranmaksızın 18 yaşından büyük kadınların ek istihdamı ile ilgili olarak yapılan giderler,

olarak belirlenmiştir. Söz konusu giderler dışında Fon'dan herhangi bir harcama yapılmamaktadır.

İşsizlik ödeneğinin amacı, kapsamı, ödenekten yararlanma koşulları ve süreleri, ayrıntılarıyla Kanunda belirlenmiştir. Bu nedenle Fon'un ve işsizlik ödeneğinin amacı dışında kullanılması söz konusu değildir. 15/05/2008 tarihinde kabul edilen 5763 sayılı İş Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile İşsizlik Sigortası Kanunu'nda değişiklik yapılmıştır. Bu değişiklik ile işsizlik ödeneği miktarı yaklaşık %12 oranında artırılmıştır. Böylece, İşsizlik Sigortası Fonu'ndan ayrılan kaynak ile Kuruma kayıtlı tüm işsizlerin işgücü eğitimlerinden yararlanabilmesine imkân sağlanmıştır.

Fondan yararlanma koşulları 4447 sayılı Kanun ile belirlenmiş olup, koşulları sağlayarak İŞ-KUR'a başvuranlar işsizlik ödeneğinden yararlanabilmektedir. 31/01/2009 tarihine kadar 1 milyon 533 bin 817 kişi başvurmuş, bunlardan 1 milyon 359 bin 29 kişiye ödeme yapılmıştır.

Fondan, Ocak-2009 ayında 244 bin kişi yararlanmıştır. Ekonomik krize önlem amacıyla Meclis'e sunulan ve Meclis'te kabul edilen Kanun ile İşsizlik Sigortası Fonu'nun daha etkin kullanılması yönünde düzenlemelere gidilmiştir. Kısa çalışma için öngörülen azami 3 aylık sürenin 6 ay olarak uygulanması, kısa çalışma ödeneği miktarının yüzde 50 oranında artırılarak ödenmesi, 18 yaşından büyük ve 29 yaşından küçük olanlar ile yaş şartı aranmaksızın 18 yaşından büyük kadınların prime esas kazanç alt sınırı üzerinden hesaplanan sigorta primine ait işveren hisselerinin işsizlik sigortası fonundan karşılanmasında öngörülen sürenin 1 yıldan 2 yıla çıkartılması gibi yeni teşvikler getirilmiştir. Bütün bu düzenlemelerle, bundan böyle Fon'dan işsizliğin önlenmesine yönelik daha çok harcama yapılabilmesinin önü açılmıştır.

Bilindiği üzere, 5763 sayılı Kanun ile İşsizlik Sigortası Kanununda değişiklik yapılmıştır. Değişiklikten önceki uygulama "Günlük işsizlik ödeneği, sigortalının son dört aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama net kazancının %50'sidir. Bu suretle hesaplanan işsizlik ödeneği miktarı on altı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin netini geçemez." şeklinde iken, 5763 sayılı Kanun gereğince, 2008 Ağustos ayından itibaren uygulama "Günlük işsizlik ödeneği, sigortalının son dört aylık prime esas kazançları dikkate alınarak hesaplanan günlük ortalama brüt kazancının % 40'dır. Bu şekilde hesaplanan işsizlik ödeneği miktarı, 4857 sayılı İş Kanununun 39 uncu maddesine göre onaltı yaşından büyük işçiler için uygulanan aylık asgari ücretin brüt tutarının yüzde seksenini geçemez." şekline dönüştürülmüştür. Böylece, ödeneğin "net" değil "brüt" kazanç üzerinden hesaplanmasıyla işsizlik ödeneği miktarının %12 civarında artması sağlanmıştır.

İşten ayrılan kişilerin, işsizlik ödeneğinden yararlanabilmek için, işten ayrıldığı tarihi izleyen 30 gün içinde İŞKUR'un en yakın birimine başvurması gerekmektedir. İşsizlik ödeneği başvurularının 4447 sayılı Kanun gereği başvuru tarihini izleyen ayın sonuna kadar sonuçlandırılması gerekmektedir. İşten ayrıldığı ayın 1-15 inci günleri arasında başvuran kişinin ödemeleri ayrıldığı ay içerisinde gerçekleştirilebilmektedir. İşveren ile fesih nedeni konusunda ihtilaf bulunması halinde, ödeneğin bağlama süresi başvuruyu izleyen ayın sonuna kadar uzayabilmektedir.

Ülkemizde ücretler genel seviyesi, büyüme oranı ve işçinin kıdem süresine bağlı olarak sürekli artış göstermektedir. Son dört aylık kazancın esas alınarak ödenek miktarının belirlenmesi, genelde sigortalı işsiz lehine bir durum arz etmektedir. Tersine bir uygulama çoğu kişiyi mağdur edeceğinden, mevcut uygulamanın sigortalı işsizlerimiz açısından hakkaniyete daha uygun olduğu düşünülmektedir.

İşsizlik ödeneğinin asıl hedefi, kişinin istihdamdan uzaklaşması değil, işini kaybettiği süre içerisinde verilecek maddi destek, eğitim ve aracılık hizmetleriyle en kısa sürede yeniden istihdama kazandırılmak üzere iş arama heves, beceri ve çabasının artırılmasıdır. Bu nedenle, işsizlik ödeneğinin sübvansiyon niteliğini yitirmeyecek derecede ve hakkaniyet sınırları içerisinde ödenmesi hususuna özen gösterilmektedir.

İşsizliğin önlenmesi konusunda, hükümetimiz, bakanlığımız ve bağlı kuruluşlarımızın tümünde hakim olan eğilim, sorunla yüzleştikten sonra geç kalınmış şekilde "reaktif" tutum takınmak değil, henüz sorunla yüz yüze gelmeden önce gerekli tedbirleri ve çözüm önerilerini devreye sokan "pro-aktif" yaklaşımdır. Bu yaklaşımla, işsizlik ya da kriz nedeniyle yeni işten çıkarılmalar henüz açığa çıkmadan ve önemli boyutlara ulaşmadan, bunu önleyecek, azaltacak adımlar atılmaktadır. Bu çerçevede, gerek Hükümet Programı ve Acil Eylem Planı çerçevesinde öngörülen tedbirler, gerek Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın sorumluluğunda yürütülen ve daha çok sosyal politika yönünden önem arz eden faaliyetler ve gerekse kamu istihdam kurumumuz İŞKUR tarafından aktif ve pasif işgücü programları çerçevesinde yürütülen çalışmalar ve projeler, işsizliğin önlenmesine yönelik olarak atılan en genel adımlara işaret etmektedir.

Son dönemde hem "istihdam paketi", hem diğer bazı mevzuat değişiklikleri ve yeni uygulamalarla, işsizlikle mücadelenin iktisadi, hukuki ve idari zemini sağlamlaştırılmıştır. Bu yönde atılan adımların bazıları şöyledir:

- 18-29 yaş arası gençlerin ve işgücüne katılım oranı AB ülkelerine kıyasla oldukça düşük olan kadınların istihdamını artırmak amacıyla, mevcut istihdama ilave olarak işe alınan kadınlar ile gençlere ait SSK priminin 5 yıl boyunca kademeli olarak İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanması hükme bağlanmıştır.
- SSK primine esas alt kazancı ile asgari ücret eşitlenmiş ve işverenlerimize 8 puanlık bir prim avantajı sağlanmıştır.
- İşsizlik sigortası prim oranları, 2002 yılından başlayarak Bütçe Kanunları ile birer puan indirilerek tahsil edilmeye başlanmış olup, Kanun değişikliği ile bu uygulama 01.01.2005 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere süreklilik kazanmıştır.
- İşsizlik Sigortası Fonu'ndan sigortalı işsizlere ödenen "İşsizlik Ödeneği" miktarı artırılmıştır.
- İşsizlik Sigortası Kanunu, İŞKUR'a kayıtlı tüm işsizlere yönelik aktif istihdam faaliyetlerinin İşsizlik Sigortası Fonu'ndan karşılanmasına imkan sağlayacak şekilde yeniden düzenlenmiştir. Böylece, İŞKUR'a kayıtlı tüm işsizlere işgücü piyasasının ihtiyaç duyduğu mesleklerde eğitim verilebilmesine imkan sağlanmıştır.
- Kişi başına bin 500 doların altında gelire sahip 49 ilimizde yapılacak yatırımlara arsa, vergi, sigorta primi ve enerji teşvikleri getirilmiştir.
- Kayıt dışı istihdamla mücadele amacıyla kurumlar arası çapraz kontrol ve koordinasyon imkanı getirilmiştir.
- OECD ülkeleri arasında istihdam üzerindeki yükün en fazla olduğu Türkiye'de bu yüklerin azaltılmasına yönelik adımlar atılmıştır. İşgücü maliyetlerinin azaltılması amacıyla, istihdam paketinde işveren SSK priminden 5 puanlık indirim getirilmiş, zorunlu istihdamın üzerindeki yükler kaldırılmış ve bu düzenlemelerle istihdam üzerindeki yükler hemen hemen OECD ortalamasına çekilmiştir.

Ayrıca, İŞKUR, işgücü piyasasını izleyerek aktif ve pasif işgücü programlarının etkin bir şekilde uygulanması, işgücü yetiştirme kursları, meslek danışma merkezi faaliyetleri, iş arama becerileri konusunda yürüttüğü çalışmalar, "yaşam boyu eğitim" felsefesiyle çalışan işgücünün istihdamda kalmasına yönelik işletmelerde eğitim faaliyetleri, yürüttüğü ulusal ve uluslararası bağlantılı projeler yoluyla her açıdan işsiz vatandaşlarımızın istihdamı, çalışanlarınsa istihdamda kalabilmelerinin desteklenmesi yönünde büyük bir özveriyle çalışmaktadır.

Bu kapsamda, İŞKUR tarafından, Kurumun ana hizmetlerinden olan **İş ve İşçi Bulmaya Aracılık Hizmetleri** tüm hızıyla ve etkin şekilde yürütülmektedir. Aşağıdaki tabloda 2003-2009 (Ocak) döneminde konuya ilişkin temel rakamlar yer almaktadır.

Yıllar	İşe Yerleştirme	Yurtdışına Gönderme
2003	65.398	34.151
2004	76.257	40.198
2005	81.685	60.355
2006	85.882	81.379
2007	111.375	70.024
2008	109.595	58.588
2009 Ocak	6.679	2.775

Öte yandan, **Ulusal İstihdam Politikası Belirleme Çalışmaları**, başta Kurum hizmetlerinin etkin ve kaliteli sunumunu sağlamak amacıyla hazırlanan **Kurumsal Dönüşüm Projesi (e-İŞKUR)** olmak üzere pek çok önemli proje, **Aktif İşgücü Programları** çerçevesinde işgücü yetiştirme kursları, özürlü ve eski hükümlülere yönelik kurslar, çalışan işgücüne yönelik düzenlenen işletmelerde eğitim seminerleri, **Meslek Bilgi Merkezleri** ve **İş ve Meslek Danışmanlığı Servislerinin** faaliyetleri, **Pasif İşgücü Programları** çerçevesinde, İşsizlik Sigortası, Ücret Garanti Fonu ve Kısa Çalışma Ödeneği'ne ilişkin çalışmalar özenle sürdürülmektedir.

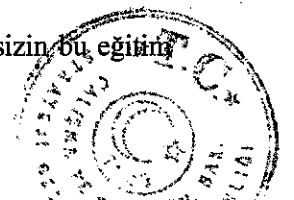
Sayılan genel çalışmalar ve önleyici tedbirler yanında, "kısa çalışma" uygulaması da başlatılmıştır. Bu çerçevede, uygulamanın başladığı tarihten 18.02.2009 tarihine kadar 1.101 işveren Kısa Çalışma Ödeneği için başvurmuş olup, 5.614 kişi Kısa Çalışma Ödeneğinden yararlanmıştır. Bu konudaki işveren taleplerinin uygunluğunun iş müfettişlerince belirlenmesini müteakip, ödemeler sürdürülecektir.

İŞKUR da işini kaybeden işsizlere yönelik olarak "işsizlik ödeneklerinin ödenmesi", "hastalık ve analık sigortası primlerinin yatırılması", "yeni bir işe yerleştirilme çalışmalarının yapılması", "meslek geliştirme, edindirme ve yetiştirme eğitimlerinin sağlanması" hizmetlerini sürdürmektedir. İşini kaybeden işsizlerin diğer işsizlerle birlikte iş piyasasında istihdam imkanı fazla olan mesleklerde "meslek edindirme", "meslek geliştirme" ve "gelişen yeni teknolojilere uyum sağlama" eğitimleri verilerek istihdam edilebilirliklerinin artırılması amacıyla, 2009 yılında İŞKUR tarafından düzenlenecek işgücü yetiştirme kurslarının giderlerini karşılamak üzere, İşsizlik Sigortası Fonu'ndan, İŞKUR'un 2009 yılı bütçesine toplam 250.000.000.-TL tutarında kaynak aktarılmıştır.

4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu hükümlerine göre işsizlik ödeneği almaya hak kazanan işsizlerden, İŞKUR il müdürlükleri tarafından yürütülen yeni bir iş bulma çalışmaları sonucunda mesleklerine uygun ve son yaptıkları işin ücret ve çalışma koşullarına yakın bir iş bulunamayanların iş piyasasında istihdam imkanı fazla olan mesleklerde yetiştirilerek iş bulabilmelerini kolaylaştırmak veya kendi işlerini kurmalarına yardımcı olmak amacıyla meslek edindirme eğitimlerini, meslek geliştirme eğitimlerini ve yeni gelişen teknolojilere uyum sağlama eğitimlerini vermek üzere, giderleri "İşsizlik Sigortası Fonu'ndan" karşılanan ve İŞKUR il müdürlüklerinin koordinatörlüğünde düzenlenen işgücü yetiştirme kurslarının sayılarını, bu kurslara katılıp eğitim hizmeti alan işsiz sayılarını ve yapılan harcama tutarlarını yıllar itibarıyla gösterir tablo aşağıda verilmiştir.

Yıllar	Düzenlenen Kurs Sayısı	Katılan Kursiyer Sayısı	Harcama Tutarı (TL)
2002	17	367	475.854-
2003	9	167	106.350-
2004	11	168	79.999-
2005	89	1379	1.093.243-
2006	118	1687	1.944.255-
2007	275	4329	5.776.035-
2008	385	6139	9.125.198.-
TOPLAM	904	14.236	18.600.934.-

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR)'nun 2009 yılı hedefi, Kuruma kayıtlı 100 bin işsiz bu eğitim programlarından yararlanmasını sağlamaktır.

Avrupa Sosyal Şartı ile belirlenen kapsam, süre ve ödenek miktarı ile ilgili asgari koşullar Ülkemizce sağlanmaktadır.

İşsizlik sigortası ödemelerinin başladığı 2002 yılı Mart ayından 2009 yılı Ocak ayı sonuna kadar, Denizli ilimizde işsizlik sigortasına 31 bin 296 kişi başvurmuş olup, bunlardan toplam 25 bin 989 kişi işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır.

Denizli İlimize bugüne kadar fondan işgücünün eğitimi için ayrılan toplam kaynak 360.999.- TL'dir. Denizli ilimize 2009 yılı için ayrılan ödenek miktarı ise 2.834.000 TL'dir. Tahsis edilen bu ödeneğin yıl içinde kullanılması halinde, ihtiyaca göre ilave ödenek verilmesi de mümkündür.

Denizli ilimizde, 2007 yılında işsizlik ödeneğinden yararlanmak üzere 5 bin 303 kişi başvurmuş olup, bunlardan 4 bin 316 kişi işsizlik ödeneğine hak kazanmıştır. 2008 yılında ise toplam 10 bin 107 kişi başvurmuş olup, bunlardan 8 bin 639 kişi işsizlik ödeneğine hak kazanmıştır.

İŞKUR Denizli İl Müdürlüğü tarafından 2007 yılı içerisinde 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu hükümlerine göre işsizlik ödeneği almaya hak kazanan işsizlere mesleki eğitim hizmeti verilmesini sağlamak amacıyla toplam 8 işgücü yetiştirme kursu düzenlenmiş olup, bu kurslara katılan toplam 111 işsize mesleki eğitim hizmeti verilmiş ve bu kurslar için toplam 108.068.-TL. harcama yapılmıştır.

2008 yılı içerisinde İŞKUR Denizli İl Müdürlüğü tarafından, işsizlik ödeneği almaya hak kazanan işsizlerin mesleki eğitim hizmeti almalarını sağlamak amacıyla toplam 18 işgücü yetiştirme kursu düzenlenmiş olup, bu kurslara katılan toplam 271 işsize mesleki eğitim hizmeti verilmiş ve bu kurslar için 192.598.-TL. tutarında harcama yapılmıştır.

